

ΚΡΙΣΤΙΝΑ ΦΕΡΝΑΝΤΕΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ): «ΟΙ ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΟΝΤΑΙ

Ιδιος ο δρόμος της Ελλάδας με την πτώχευση της Αργεντινής

Οι αγώνες της πρώτης φάσης των τελικών του Μουντιάλ τον επόμενο μήνα, στη Νότιο Αφρική, περιλαμβάνουν και ένα ματς με ιδιαίτερους συμβολισμούς. Στις 22 Ιουνίου η Ελλάδα θα αντιμετωπίσει την Αργεντινή, το πιο πρόσφατο παράδειγμα χώρας που πτώχευσε. Στη χειρότερη περίπτωση, ο συμβολισμός του συγκριμένου ματς ερμηνεύεται ως «η Αργεντινή συναντά το παρελθόν της και η Ελλάδα το μέλλον της». Δεν είναι λίγες άλλωστε το τελευταίο διάστημα οι αναφορές στο διεθνή Τύπο που παρομοιάζουν τη χώρα μας με την Αργεντινή της προηγούμενης δεκαετίας, με τις Κασσάνδρες να προβλέπουν για την Ελλάδα αντίστοιχη κατάληξη.

Ακόμη και η πρόεδρος της Αργεντινής, Κριστίνα Φερνάντες, συνέκρινε την Ελλάδα με τη χώρα της, μιλώντας για ίδιες συνταγές που επιβλήθηκαν από διεθνείς οργανισμούς και προειδοποίησε την παγκόσμια κοινότητα για κοινωνική έκρηξη που θα συμβεί και στην Ελλάδα, έχοντας την πρότερη εμπειρία της περιπέτειας της χώρας της και της κοινωνικής έκρηξης που είχε προκληθεί.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΛΙΑΚΟΣ
kpliakos@e-typos.com

Κάποιοι αναλυτές εκτιμούν ότι η Ελλάδα ακολουθεί τον ίδιο δρόμο που οδήγησε την Αργεντινή σε πτώχευση πριν από μία δεκαετία και ότι η χώρα μας θα αναγκαστεί αργά ή γρήγορα να εγκαταλείψει το ευρώ. Η μέχρι τώρα εμπειρία μας πάντως λέει ότι τα σενάρια των αναλυτών τα τελευταία χρόνια σπάνια επαληθεύονται. Το αν θα καταλήξει η Ελλάδα εκεί που κατέληξε η Αργεντινή μένει να το δούμε, ωστόσο θα πρέπει να παραδεχθούμε ότι ο δρόμος που ακολουθεί η χώρα μας έχει πολλά κοινά με το δρόμο που οδήγησε την Αργεντινή στην πτώχευση.

Το νόμισμα

Κατ' αρχάς και οι δύο χώρες, η Ελλάδα σήμερα και η Αργεντινή τότε, λειτούργησαν με ένα ανελαστικό νόμισμα. Στην περίπτωση της Ελλάδας το ευρώ, με μια νομισματική πολιτική που καθορίζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ενώ στην περίπτωση της Αργεντινής το πέσο, το οποίο είχε σταθερή ισοτιμία

με το δολάριο, με συνέπεια να είναι ευάλωτο στα скаμπανεβάσματα της αμερικανικής οικονομίας.

Για μία δεκαετία και οι δύο χώρες είχαν φθινό δανεισμό. Αφθονο χρήμα με χαμηλό επιτόκιο διοχετευόταν στην αγορά αυξάνοντας το οικονομικό επίπεδο των πολιτών αλλά ταυτόχρονα αυξάνοντας τα ελλείμματα και το χρέος.

Η διόγκωση του δημόσιου τομέα, η διαφθορά και η φοροδιαφυγή είναι επίσης κοινά χαρακτηριστικά των δύο οικονομιών.

Το χρέος της Αργεντινής ανήλθε στο 41% από 29% του ΑΕΠ από το 1993 μέχρι το 1998. Στην Ελλάδα, στη δεκαετία του 2000, το χρέος ανέβηκε από το 150 δισεκατομμύρια ευρώ στα 300 δισεκατομμύρια

Μόνη ελπίδα, να μην επαληθευθούν τα δυσοίωνα σενάρια των αναλυτών

Η οικονομική κρίση στην Αργεντινή πριν από μία δεκαετία είχε ως συνέπεια μεγάλη κοινωνική έκρηξη με νεκρούς, τραυματίες και λεηλασίες επιχειρήσεων. Για την πιθανότητα αντίστοιχης κοινωνικής αναταραχής στη χώρα μας προειδοποίησε πριν από μερικές ημέρες η πρόεδρος της Αργεντινής, Κριστίνα Φερνάντες.

ευρώ. Το αστείο είναι ότι στην περίπτωση της Αργεντινής το ΔΝΤ τη θεωρούσε οικονομία-πρότυπο, ενώ στην περίπτωση της Ελλάδας κανένας δεν κατάλαβε τον εκτροχιασμό των δημοσιονομικών μεγεθών της τόσα χρόνια.

Το φθινό χρήμα που εισέρρευσε στην Αργεντινή σταδιακά αποδράκτισε τη βιομηχανία της καθώς τα βιομηχανικά προϊόντα της δεν ήταν πλέον ανταγωνιστικά σε σχέση με τα εισαγόμενα. Οι εξαγωγές δέχθηκαν πλήγμα καθώς το υψηλό κόστος παραγωγής έκανε τα προϊόντα της

χώρας μη ανταγωνιστικά. Η χαμηλή ανταγωνιστικότητα υποτίθεται ότι είναι σήμερα ένα από τα χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας.

Αγχόν

Και οι δύο χώρες δέχθηκαν ένα ισχυρό πρέσινγκ από τις αγορές. Το 1998 η Αργεντινή είχε φτάσει να δανείζεται με 10,5% πάνω από τα αμερικανικά επιτόκια. Σε αντίστοιχα επίπεδα έφτασαν τα spreads στη χώρας μας λίγο πριν από την ενεργοποίηση του πακέτου στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΔΝΤ.

Πώς οδηγήθηκε στην εξαθλίωση «μια χώρα-πρότυπο»

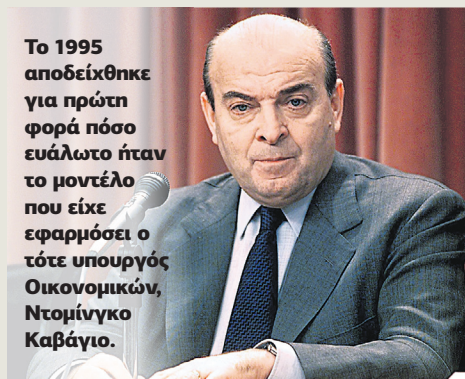
«ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ, μπορούσαμε να ταξιδεύουμε όπου θέλαμε στον κόσμο. Μετά δεν μπορούσαμε να βγούμε από το σπίτι μας ούτε για φαγητό και ακόμη και σήμερα πάρα πολύς κόσμος δεν μπορεί να διαθέσει αυτά τα λιγοστά χρήματα», θα πει στον «ΤτΚ» ο Σέρχιο Οτέρο, εκδότης από το Μπουένος Αίρες. «Στα χρόνια της κρίσης, περιμετρικά της πρωτεύουσας άρχισαν να δημιουργούνται παραγκουπόλεις από εξαθλιωμένους Αργεντινούς και ακόμη και σήμερα συνεχίζουν να γεμίζουν».

Η πτώχευση της Αργεντινής αποτελεί σημείο αναφοράς μιας οικονομικής κρίσης. Αν και το παράδειγμά της χρησιμοποιείται πολύ συχνά, λίγοι γνωρίζουν πως ακριβώς «μια χώρα - πρότυπο» οδηγήθηκε μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα στην εξαθλίωση με πληγές που παραμένουν ανοιχτές μέχρι και σήμερα.

Η ιστορία ξεκινά με το τέλος της στρατιωτικής χούντας το 1982. Η χώρα βρίσκει με ένα τεράστιο εξωτερικό χρέος και η κυβέρνηση του Ραούλ Αλφονσίν εισάγει ένα νέο νόμισμα, το αουστράλ, προκειμένου να σταθεροποιήσει τις τιμές. Η προσπάθεια απέτυχε παταγωδώς με τον πληθωρισμό το 1989 να φτάνει το 3.000%.

Την ίδια χρονιά αναλαμβάνει πρόεδρος ο Κάρλος Μένεμ και αναθέτει στον Ντομίνγκο Καβάγιο, golden boy με σπουδές

Το 1995 αποδείχθηκε για πρώτη φορά πόσο ευάλωτο ήταν το μοντέλο που είχε εφαρμόσει ο τότε υπουργός Οικονομικών, Ντομίνγκο Καβάγιο.

στο Χάρβαρντ, να εκπονήσει ένα σχέδιο οικονομικής μεταρρύθμισης. Ο Καβάγιο θα εκπονήσει ένα φιλελεύθερο σχέδιο που περιλάμβανε ιδιωτικοποιήσεις επιχειρήσεων, άνοιγμα της χώρας στις παγκόσμιες αγορές και μείωση φορολογίας στις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων.

Σύνδεση - εξάρτηση

Η πιο ριζοσπαστική όμως ιδέα του Καβάγιο είχε να κάνει με τη νομισματική μεταρρύθμιση. Προκειμένου να τιθασεύσει τον πληθωρισμό συνέδεσε την ισοτιμία του αργεντινικού πέσο με το δολάριο. Η αξιοπιστία του νομίσματος έτσι εξασφαλιζόταν και οι Αργεντινοί είχαν τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν πέσο με δολάρια. Για να λειτουργήσει το σύστημα θα έπρεπε η κεντρική τράπεζα να είχε απόθε-

μα σε δολάρια όσο και το κυκλοφορούν χρήμα σε πέσο. Τα αποτελέσματα ήταν εντυπωσιακά. Χρήμα από το εξωτερικό άρχισε να εισρέει και το ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε σε μόλις τρία χρόνια κατά 25%. Το 1995 η οικονομία της χώρας δέχθηκε τους πρώτους κραδασμούς που απέδειξαν πόσο ευάλωτο ήταν το σύστημα του Καβάγιο.

Ετσι ξεκινά ένας φαύλος κύκλος πιστωτικής στενότητας και μαζικών αναλήψεων με την κεντρική τράπεζα της χώρας να μην μπορεί να τυπώσει νέο χρήμα, εκτός αν το αντάλλαζε με δολάρια.

Για καλή της τύχη, η κρίση στο Μεξικό δεν διήρκεσε πολύ, η εμπιστοσύνη αποκαταστάθηκε και νέο χρήμα εισέρρευσε σε δολάρια με τη μορφή δανείων προς τις επιχειρήσεις. Και τότε όλα άρχισαν να πηγαίνουν στραβά.

Η Βραζιλία αντιμετώπισε οικονομική κρίση με το νόμισμά της να υποτιμάται. Την ίδια στιγμή το δολάριο κατέγραφε άλμα έναντι του ευρώ. Το αργεντινικό πέσο είχε σταθερή ισοτιμία με το δολάριο, όχι όμως με το βραζιλιάνικο ρεάλ ούτε με το ευρώ. Και λοιπόν; Θα αναρωτηθεί κανείς. Βραζιλία και Ευρώπη ήταν οι δύο μεγαλύτεροι εμπορικοί εταίροι της Αργεντινής. Ξαφνικά οι εξαγωγές της χώρας βυθίστηκαν αφού τα προϊόντα της έγιναν πλέον πανάκριβα.

Ηρθε το αδιέξοδο...

Καθώς η οικονομία βυθιζόταν στην ύφεση, οι αγορές έχασαν την εμπιστοσύνη τους με αποτέλεσμα να περιοριστούν οι πιστώσεις. Η κυβέρνηση πήρε σκληρά μέτρα μειώνοντας τον προϋπολογισμό της ώστε να μπορεί να εξυπηρετεί το εξωτερικό χρέος αλλά στο τέλος δεν άντεξε και έσπασε την ισοτιμία 1 προς 1 με το δολάριο. Οι καταθέτες έχασαν χρήματα αλλά το χειρότερο ήταν ότι οι επιχειρήσεις που είχαν δάνεια σε δολάρια ξαφνικά βρέθηκαν με ένα τεράστιο έξτρα χρέος. Αποτέλεσμα, οι επιχειρήσεις να κλείνουν η μία μετά την άλλη. Οι οικονομικές δραστηριότητες πάγωσαν, η ανεργία εκτοξεύτηκε στα ύψη και το ΑΕΠ μειώθηκε από το 1998 μέχρι το 2002 κατά 18%. Η ισοτιμία του πέσο από 1 προς 1 έπεσε σε 4 προς 1 και η χώρα βρέθηκε σε απομόνωση. Στα χρόνια που ακολούθησαν, η Αργεντινή γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη και σε αυτό συνέβαλε η αναδιαπραγμάτευση του χρέους, που κατάφερε ο επόμενος πρόεδρος, Νέστορ Κίρχνερ, με αρκετούς πιστωτές της χώρας, πληρώνοντας περίπου το ένα τρίτο του χρέους. Το χρέος προς το ΔΝΤ πάντως, ύψους 9 δισεκατομμυρίων δολαρίων, εξοφλήθηκε ολόκληρο.

Για την ιστορία να πούμε ότι η ισοτιμία του πέσο με το δολάριο παραμένει στο 1 προς 4. ■